

[Rimstad.]

Det må stå enhver klart, at ønsket om at investere værdifast er afledet af den herskende inflation, og over for dette forhold er det naturligvis ikke megen hjælp, at den højtærede økonomiminister begyndte sin embedsgering med at understrege den siddende regerings afmagt over for inflationens løbske tendenser. Vi vil derfor henstille til regeringen, at den i interesse for en løsning af grund- og boligspørgsmålene og alt, hvad disse omfatter, også af al magt forsøger at dæmme op for inflationen.

Vort parti har flere gange fremhævet, at mulighederne for et konstruktivt forslag om løn-, pris- og avancementstop måtte være til stede, netop fordi vort inflationsproblem i hovedsagen er selvskabt og kun i beskedent omfang endnu har relation til prisstigningerne på det internationale marked.

Det forslag, som vi her diskuterer, tager sig altså efter vor opfattelse på hensigtsmæssig måde af byggegrundeudbuddet. Jeg har tidligere gennemgået forslaget enkeltvis og skal derfor her nøjes med at henvise til denne gennemgang. Jeg vil gerne samtidig udtale mit partis tilfredshed med den ændrede opfattelse af forslaget, som kom til udtryk i den højtærede boligministers indlæg og i det indlæg, vi hørte fra den ærede socialdemokratiske ordfører.

I mit parti kan vi støtte dette lovforslag.

Boligministeren (Kaj Andresen): Den drøftelse, der er blevet ført her, giver mig ikke anledning til mange bemærkninger.

Jeg må måske sige til det ærede medlem hr. Arne Larsen, at jeg gerne giver tilsagn om at være med til at klare Vestamagerproblemerne, når vi på et eller andet tidspunkt kan have afklaret spørgsmålet omkring lufthavnen.

Debatten har i øvrigt væsentligt drejet sig om planlægningens mange problemer, også de langsigtede, og med relation til det forslag, der foreligger. Drøftelsen omkring det hidtidige udvalgsarbejdes forløb forhindrer forhåbentlig ikke, at der nu kan tages fat, og jeg gentager gerne tilsagnet om at ville medvirke til et positivt resultat.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Ordføreren for forslagsstillerne (Axel Kristensen): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning vedrørende den af Den internationale Arbejdskonference i Genève i året 1962 vedtagne konvention nr. 118 om ligestilling af ind- og udlændinge i henseende til social tryghed.

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. IV) findes i tillæg A. sp. 281, fremsættelsen i tidenden sp. 755).

Sagen sattes til forhandling.

Boye Hansen: Det foreliggende forslag til folketingsbeslutning om ratifikation af den af Den internationale Arbejdskonference i Genève i 1962 vedtagne konvention om ligestilling af ind- og udlændinge i henseende til social tryghed kan jeg på min gruppes vegne tiltræde. For mit parti har det altid været noget naturligt at medvirke til den størst mulige sociale tryghed for alle mennesker, ligesom det er naturligt for mit parti at støtte de internationale organisationer, som arbejder med dette formål.

Konventionens mål er som nævnt at skabe mulighed for, at udlændinge kan opnå ligestilling med de enkelte medlemslandes egne borgere med hensyn til social tryghed. Jeg tror, det er meget nødvendigt, at man, så vidt som det er muligt, søger at nå frem til en sådan ligestilling. Det er nødvendigt af menneskelige grunde, og det er nødvendigt af hensyn til en fortsat udvikling af det mellemfolkelige samarbejde og den bevægelighed i arbejdskraften på det internationale marked, som er i gang. Imidlertid opnår man ikke ved at godkende det foreliggende forslag til beslutning fuld ligestilling af ind- og udlændinge, idet den

[Boye Hansen.]

højtærede socialminister kun foreslår, at Danmark tilslutter sig 4 af de i konventionen nævnte 9 grene af social tryghed. Jeg tænker i øvrigt ikke, der er noget medlemsland, der er i stand til at tilslutte sig alle ni. Årsagen hertil er som nævnt i bemærkningerne til forslaget den dybtgående forskel i principperne for opbygningen af de enkelte medlemslandes sociale lovgivning og sociale tryghedsforanstaltninger.

Den fulde ligestilling, som er konventionens formål, kan vel i virkeligheden ikke opnås, før der er gennemført en harmonisering af medlemslandenes sociale lovgivning. Det er derfor mit håb, at det materiale, som det internationale arbejdsbureau nu får i hænde i forbindelse med konventionen, kan medvirke til at danne basis for et initiativ i denne retning.

Den højtærede socialminister foreslår, at vi tilslutter os 4 af konventionens 9 punkter, nemlig lægehjælp og ydelser i anledning af sygdom — ydelser, hvortil der ikke kræves dansk statsborgerskab — samt ydelser ved tilskadecomst under arbejdet og arbejdsløshedsunderstøttelse, to områder, hvor der efter dansk ret er fuld ligestilling mellem ind- og udlændinge. Jeg kan på min gruppes vegne tiltræde dette forslag, ligesom jeg er enig i, at vi ikke foreløbig kan tiltræde de øvrige i konventionen nævnte punkter, ikke fordi vor sociallovgivning på disse områder er ringere, men fordi, der, som det siges i den skriftlige fremsættelse, er tale om forskellige strukturer, som ikke let kan passes ind i hinanden.

Den højtærede socialminister nævner i sin fremsættelse det ønske om en ændret fremgangsmåde ved fremsættelsen af forslag til folketingsbeslutninger om ratifikationer, som fremkom under første behandling af forslag til folketingsbeslutning om ratifikation af den europæiske socialpagt for ikke så mange dage siden. Ministeren oplyser, at sagen er overladt til forhandling mellem udenrigsministeriet og justitsministeriets lovkontor. Jeg vil gerne i den anledning spørge den højtærede socialminister, om det betyder, at man overvejer at stille ændringsforslag vedrørende den europæiske socialpagt, og i bekræftende fald om ministeren da vil anvende en tilsvarende

fremgangsmåde i forbindelse med det foreliggende forslag.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale forslaget til en hurtig vedtagelse.

P. E. Eriksen: På mit partis vegne kan jeg tiltræde forslaget til beslutning om ratifikation af denne konvention om social tryghed. Det omfatter som allerede nævnt kun 4 af de 9 punkter, konventionen omfatter, nemlig lægehjælp, ydelser i sygdomstilfælde, ydelser for tilskadecomst under arbejdet og arbejdsløshedsunderstøttelse. Hvad angår de øvrige punkter, har vor sociallovgivning grebet det an på anden måde, således at det kan være vanskeligt at indpasse det i denne konventions mønster. Vi vil gerne tiltræde denne garanti for fortsat udbygning af den ligestilling landenes borgere imellem, som er konventionens tanke. Vi er hermed også stort set på linje med to andre nordiske lande, Norge og Sverige. Vi ønsker dette arbejde fremmet, og jeg tilsiger mit partis støtte til en hurtig vedtagelse.

Gerda Møller: Også mit parti er villig til at tiltræde forslaget om ratifikation af konventionen om social tryghed. At forslaget kun omfatter 4 af de 9 punkter, beror jo ikke på, at vor sociale lovgivning ikke er tilstrækkeligt avanceret, men på de grunde, som er nævnt af de forrige talere. I det hele taget er det konservative folkeparti indstillet på altid at ville medvirke til at fremme ratifikationen af de konventioner, som vore repræsentanter i Genève tiltræder.

Grethe Philip: Vi må regne med, og vi må også håbe på, at der i årene fremover vil blive et stadig livligere samkvem mellem befolkningerne i de forskellige lande. Det vil i sig selv rejse en hel del problemer vedrørende mulighederne for at skabe social tryghed for den enkelte, ikke alene når han eller hun opholder sig i sit eget land, men også når den pågældende midlertidigt eller varigt har bosat sig i et andet land.

International social tryghed må være vort mål, og derfor stiller vi os i mit parti meget positivt over for det foreliggende forslag om ratifikation af den på Den inter-

[Grethe Philip.]

nationale Arbejdskonference i Genève i året 1962 vedtagne konvention om ligestilling af ind- og udlændinge i henseende til social tryghed.

I forslaget indgår der kun ratificering af visse afsnit af konventionen. Det kan jo nok give anledning til overvejelser — jeg tænker her ikke så meget på, om vi skal gå videre med ratifikationen end foreslået af den højtærede socialminister, det vil jeg ikke mene — af, om vi i det lange løb kan fastholde en sociallovgivning, der i sin opbygning er således indrettet, at den ikke er særlig velegnet til at give udlændinge de samme sociale rettigheder som vore egne borgere. Inden for det nordiske område har vi kunnet klare problemerne, fordi vi i princippet har de samme retningslinjer for ydelser og for finansiering; men med landene syd for os stiller det sig jo anderledes, f.eks. finansieres ydelserne dér jo ofte ad forsikringsvejen, hvor vi går skattevejen. På længere sigt må vi derfor regne med at komme til at stå over for nogle meget vanskelige problemer vedrørende koordineringen af den sociale lovgivning.

I dag drejer det sig imidlertid kun om selve konventionen, og jeg kan give tilsagn om tilslutning til forslaget.

Møller Sørensen: Mit parti kan tilsige en positiv behandling af nærværende forslag til beslutning, men jeg vil dog gøre enkelte bemærkninger om et par af de punkter, hvor man fra dansk side ikke har ment at kunne ratificere. Det gælder områderne invaliditetsydelse og ydelser til efterladte.

Disse to punkter anser jeg for at være af så høj social standard, at det ville have været ønskeligt, om vi allerede på nuværende tidspunkt kunne ratificere her. Når jeg mener dette, er det, fordi de situationer, der er baggrund for de to nævnte ydelser, i modsætning til, hvad der gælder alderdom, kan opstå uden nævneværdig langt forudgående varsel og derfor også rammer særlig hårdt. Den højtærede social-

minister henviser i bemærkningerne til forslaget til, at der inden for disse ydelsesområder eksisterer så dybtgående forskelle i reglerne landene imellem, at det for Danmarks vedkommende ville kræve lovændringer, hvis vi også skulle ratificere på de to nævnte punkter, og det er naturligvis rigtigt.

Men hvis jeg må forstå den højtærede socialministers videre bemærkninger sådan, at han ikke er helt uvillig til, når tiden er inde dertil, at tage denne del af vor sociallovgivning op til revision med henblik på at muliggøre Danmarks ratifikation også af disse samt naturligvis andre punkter såsom alderdomsydelser, vil jeg mene, at vi med vor foreløbige tilslutning til ratificering af de 4 punkter har givet et væsentligt bidrag til at højne den sociale standard i de øvrige lande, der måtte ratificere konventionen eller en del deraf.

Jeg bemærker med tilfredshed, at der for tiden finder overvejelser sted vedrørende en ændring af lovgivningen på det område, der vedrører moderskabsydelse. Jeg ser med forventning hen til, at dette arbejde må blive sat i gang snarest.

Med disse bemærkninger skal jeg tilsige mit partis positive støtte til en hurtig og villig behandling af forslaget.

Johan Asmussen: Modvirken af forskelsbehandling, uanset på hvilke områder, har de uafhængiges fulde tilslutning, også når det drejer sig om forskelsbehandling på grundlag af statsborgerskab, når der da ikke er afgørende hensyn, som taler imod det.

Ratifikationen af den konvention, der her er tale om, er jo ikke nogen voldsom gestus. Man kan, om jeg så må sige, blive medlem, bare man tegner sig for et enkelt af de forpligtelsesområder, inden for hvilke man tilstræber ligestilling mellem ind- og udlændinge; og når man kun ratificerer de områder, hvor dansk lovgivning i forvejen dækker forpligtelserne, drejer det sig altså i virkeligheden kun om en registrering, en tilkendegivelse over for omverdenen af,

[Johan Asmussen.]

hvor langt vi her i Danmark er nået hen imod det mål, som traktaten som helhed har sat. Det kan vel i sig selv have en vis interesse, selv om man måske kunne tænke sig, at en sådan registrering, en sådan meddelelse om landets status på de pågældende områder kunne ske uden den megen højtidelighed med konventioner og traktater. Men den dybere mening med en traktat eller konvention af denne type er vel også, at den skulle virke både som en art pædagogisk betonet tilkendegivelse over for udenforstående og som en gensidig appel blandt medlemsstaterne til at holde hinanden og sig selv til ilden med at komme videre ad den udstukne vej.

Den foreliggende konvention er altså af en lignende type som den traktat, vi behandlede for kort tid siden her i tinget, om den europæiske socialpagt. Jeg har derfor med tilfredshed noteret, at det i den højtærede socialministers fremsættelse oplyses, at de kritiske bemærkninger, som jeg ved den lejlighed fremsatte bl.a. med hensyn til fremgangsmåden over for folketinget ved forelæggelsen af disse ratifikationsbeslutninger, er taget op til drøftelse af regeringen. Jeg er klar over, at hele dette spørgsmål nu er under indgående behandling af udenrigsministeriet sammen med professor Max Sørensen og justitsministeriets lovkontor. Jeg nærer ingen tvivl om, at der kommer et positivt resultat ud af disse overvejelser til gavn både for den saglighed og grundighed, hvormed internationale traktater bør behandles i folketinget, og for den klarhed, der naturligvis bør være med hensyn til, hvad det er for forpligtelser, folketinget har godkendt at Danmark påtager sig ved ratifikationen.

Jeg sender i denne forbindelse en ikke helt venlig tanke til vore traktatoversættelser, både med hensyn til den indholdsmæssige side, og hvad behandlingen af det danske sprog angår. På begge disse områder støder man på de mærkeligste foreteelser. For øvrigt undrer det mig, at man ved dette ratifikationsforslag kun bygger på den ene af de to autentiske tekster, den engelske, og ikke som ved den europæiske socialpagt forleden også den franske. Bortset fra, at der ikke burde være forskel i

systemet, må det være en selvfølge, at alle autentiske traktattekster er umiddelbart tilgængelige ved folketingets behandling af et ratifikationsforslag.

Da bemærkningerne også til dette forslag er yderst summariske, henstiller jeg ligesom forleden ved den europæiske socialpagts behandling, at man i et udvalg — og jeg mener, at også dette forslag bør behandles i et udvalg, hvor mit parti ganske vist er afskåret fra at være til stede — foranlediger, at den højtærede socialminister fremkommer med udførlige bemærkninger i rimeligt omfang til fortolkning af de enkelte bestemmelser i konventionen, og at man supplerer selve teksten i forslaget til folketingsbeslutning således, at det direkte heraf kan ses, på hvilke områder Danmark skal påtage sig forpligtelser. Også her mener jeg, at man yderligere bør have oplysning om, på hvilke af konventionens områder Norge og de øvrige lande, der har ratificeret, har forpligtet sig, og — om muligt — hvilke motiveringer man i andre lande har for ikke at ville forpligte sig på de øvrige områder.

Med disse bemærkninger kan jeg på de uafhængiges vegne anbefale forslaget.

Socialministeren (Bundvad): Jeg takker samtlige ordførere for principiel tilslutning til ratifikationen af den foreliggende konvention.

Hvad angår det spørgsmål, som blev drøftet, da den europæiske socialpagt var til behandling, rejst af det ærede medlem hr. Johan Asmussen og nu igen rejst af det ærede medlem hr. Boye Hansen, vil jeg gerne sige, at der foregår et undersøgelsesarbejde mellem udenrigsministeriet og justitsministeriets lovkontor. Om dette arbejde vil kunne medføre ændringsforslag til den europæiske socialpagt, kan jeg ikke svare på, for det er udenrigsministeriets område. Jeg har nu heller ikke opfattet det ærede medlem hr. Johan Asmussen så kontant. Jeg har nærmere opfattet det således, at der burde foretages en undersøgelse af, om hele fremgangsmåden ved fremtidige behandlinger af konventioner burde ændres, og det er nærmest med henblik herpå, at arbejdet er igangsat. Jeg vil derfor ikke tro, at man kan vente

[Socialministeren.]

forslag om ændringer i den praksis, vi nu gennem mange år har anvendt på disse områder.

Hvad angår det spørgsmål, som flere ordførere har rejst, om en samordning eller koordinering af lovene, for at vi skulle kunne ratificere flere af punkterne, vil jeg gerne sige, at der er jo flere hensyn at tage. Der er bl. a. hensynet til, at vi skal kunne yde større social støtte til udlændinge, der kommer her, men da det er en gensidighedsoverenskomst, må man jo også se på, hvordan den danske statsborger vil være stillet i det land, der omvendt har ratificeret de samme punkter. Ser man f. eks. på spørgsmålet om invaliditet, som det ærede medlem hr. Møller Sørensen rejste, stiller det sig således, at man her i landet kan opnå invaliderente, hvis man enten har fået den i henhold til loven nødvendige skade eller er kronisk syg, bare man er — om jeg så må sige — indfødt, medens man i en lang række europæiske lande kun får den, hvis man har tegnet en forsikring af en eller anden art eller måske mod beskæftigelse i et vist antal måneder eller år o. s. v. Det vil altså sige, at hvis vi ratificerede dette punkt, ville vi kunne stille udlændinge ganske gunstigt ved at ændre en enkelt bestemmelse i vor lovgivning om, at udlændinge har samme ret, medens vi omvendt ville stille danskerne ganske ugunstigt i udlandet. Der er altså et dobbelt hensyn at tage. Jeg er imidlertid enig i, at når vi fremover skal ændre vor sociallovgivning, må vi se efter, om reglerne samtidig kan afpasses efter andre landes vilkår, således at vi har en rimelig chance for at kunne støtte hinanden.

Jeg bemærker mig, at det ærede medlem hr. Møller Sørensen gerne ville have ydelser til efterladte med — dette falder børnetilskuddene jo ind under. Det vil jeg mene, vi kan gøre fremover, når vi tager bestemmelserne om børnetilskud ud af skattelovgivningen og gør det til en selvstændig ret som en virkelig ydelse til børnefamilierne og eventuelt kæder det sammen med det andet spørgsmål, der er nævnt her, nemlig moderskabsydelsen. Vi overvejer sådanne tanker i socialministeriet.

Hvad angår teksten, som det ærede medlem hr. Johan Asmussen omtalte, har

vi her fulgt den fremgangsmåde, som hidtil er fulgt ved alle ILO-konventionerne, og har taget den engelske tekst. Jeg vil dog sige, at det ikke, selv om man ned sætter nok så mange udvalg, bliver muligt at få en autoritativ fortolkning på dansk, da dansk ikke er et autoritativt sprog i denne relation. Vi skulle altså lave en autoritativ fortolkning på fransk eller engelsk, men kan ikke med juridisk binding oversætte den til dansk. Det synes jeg jeg er nødt til at gøre opmærksom på, for sådan er rent faktisk forholdet. Vi kan nærme os så tæt til teksten som vel muligt, men vi kan ikke sige, at den er autoritativ, for som sådan er den ikke godkendt.

Jeg forstod, at det ærede medlem gerne ville have forslaget i udvalg. Det vil jeg naturligvis ikke modsætte mig. Jeg vil dog tro, at det bliver lidt besværligt at skaffe de oplysninger, som det ærede medlem ønskede, f. eks. om, hvilke punkter Jordan, Syrien eller Guatemala har ratificeret i overenskomsten. Mig bekendt er det nylig meddelt i Genève, at de har ratificeret den, men hvilke konkrete punkter det drejer sig om, ved jeg ikke. Derimod har jeg i min fremsættelse nævnt, hvilke punkter svenskerne har ratificeret, og jeg kan nævne, at Norge har ratificeret to enkelte punkter af dem, som vi også dækker ind . . . nej, undskyld; det er forkert. Man tager ydelse til efterladte med, idet de har en speciel børnetilskudsordning til forældreløse børn.

Jeg giver altså tilsagn om at ville give oplysninger i udvalget, men tror, jeg må anbefale, at man gør dette arbejde færdigt så hurtigt, at vi kan anmelde konventionen som ratificeret til den forestående ILO-konference i Genève til sommer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Boye Hansen: På givne foranledning foreslår jeg, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Første næstformand (From): Der er ikke mere på dagsordenen.

Det er meddelt mig, at *Søgaard* som stedfortræder ønsker at udtræde af udvalget til at følge regeringens forhandlinger om Danmarks optagelse i Det europæiske økonomiske Fællesskab. Som ny stedfortræder har vedkommende gruppe udpeget *Rimstad*.

Jeg udbeder mig tingets samtykke til at lade det nævnte valg foretage i indeværende møde. Dersom ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Op- hold). Det er givet.

Den pågældende er herefter valgt.

Medlem af folketinget *Vivike* har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for offentlige arbejder at stille følgende spørgsmål:

„Hvilke oplysninger kan ministeren give i anledning af protesterne fra *Læsø* mod *Elsam*-mesternes anbringelse?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid efter spørgetiden i morgen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 25. november, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændringer i lov om regulering af bymæssige bebyggelser [af *Axel Kristensen* m. fl.].

3) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til folketingsbeslutning vedrørende den af Den internationale Arbejdskonference i Genève i året 1962 vedtagne konvention nr. 118 om ligestilling af ind- og udlændinge i henseende til social trykthed.

4) *Valg af 1 medlem til folketingets udvalg vedrørende regulering af bymæssige bebyggelser (i stedet for folketingsmand *Hastrup*).*

5) *Anden (sidste) behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af de af De Forenede Nationers 18. generalforsamling vedtagne ændringer af artikel 23, stk. 1 og stk. 2, artikel 27, stk. 2 og stk. 3, samt artikel 61 i De Forenede Nationers pagt af 26. juni 1945.

6) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om beskyttelse af forædlerrettigheder for planter.

7) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om salg af visse mindreværdige plantenyheder.

8) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje. (Vidner m. m.).

Mødet hævet kl. 16⁵.

21. møde.

Onsdag den 25. november kl. 13.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler husmoder fru *Anne Elisabeth Feldt-Rasmussen*, at hun er villig til fra den 24. d. m. at regne at indtræde som midlertidigt medlem under den folketingsmand *Iver Poulsen* tilståede orlov.

Uden for dagsordenen giver jeg ordet til den ærede ordfører for udvalget til valgsprøvelse, for at hun kan gøre indstilling til tinget om godkendelse af et valg.

Ordføreren for udvalget til valgsprøvelse (*Lis Groes*): I skrivelse af 19. november d. å. anmodede det ærede medlem hr. *Iver Poulsen* om orlov på grund af sygdom, og den 24. d. m. meddelte det høje ting den øn-